

FERDA VÄHENDAB PRÜGI

OSTA VÄHEM ASJU

Inimesed on ikka ühed isekad olevused, kes mõtlevad vaid sellest, kuidas neil parem oleks.

Prügilas aina imesta, kui rikkad me siiski olema. Sinna on toodud tuhandeid tonne kasutuskõlblikku toorainet – näiteks paberit, pappi ja toidujäätmeid. Tihti visatakse veel kasutatavaid tooteid ära vaid sellepärast, et ollakse neist tüdinunud ja soovitakse uusi. Jäätmed ongi tihtipeale kasutuskõlblik materjal, mis on vales kohas.

FERDA SOOVITAB:

Oma käitumisharjumusi muutes saad
Sa tekitada kodus poole vähem prügi.

OSTA VAID VAJALIKKU

Küsi endalt juba enne ostuotsuse tegemist, kas on vaja osta allahindluselt tagavaraks asju, mida tegelikult väga vaja pole, kui kaua ja kui tõhusalt saab ostetud kaupa tarbida ning mis sellest kaubast saab siis, kui seda enam ei vajata?

HULLUD PÄEVAD

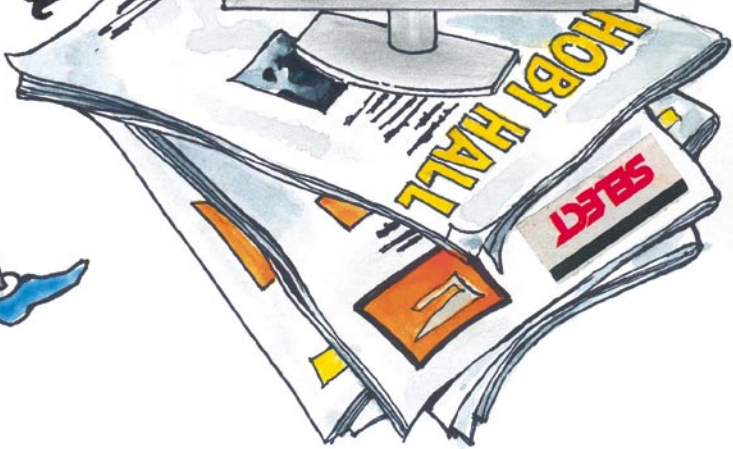

OSTA!

OSTA

OSTA
OSTA

● EELISTA PAKENDAMATA KAUPU

Osta korraga suuremas koguses ja loobu tarbetust pakkimis-
paberist. Võimaluse korral eelista keskkonnasõbralikumaid
pakkematerjale: paberit, pappi, klaasi või vali taaskasutatav
pakend. Mõnda kaupa saab osta kodust kaasavõetud nõusse.

● **EELISTA KAUAKESTVAID PARANDATAVAID TOOTEID**, lühidalt: osta kvaliteeti!
Pikemas perspektiivis võivad ka raha ja pole tarvis prahti minema visata. Pikeaaline toode on alati ökoloogilisem valik kui lühiealine toode. Näiteks kvaliteetkingade kasutusaeg võib olla kuni 10 korda pikem kui odavatel kingadel, nii et pikemas perspektiivis on kallimate kingade ostmine kindlasti odavam.

**AINULT MITTE
KILLERKOTT**

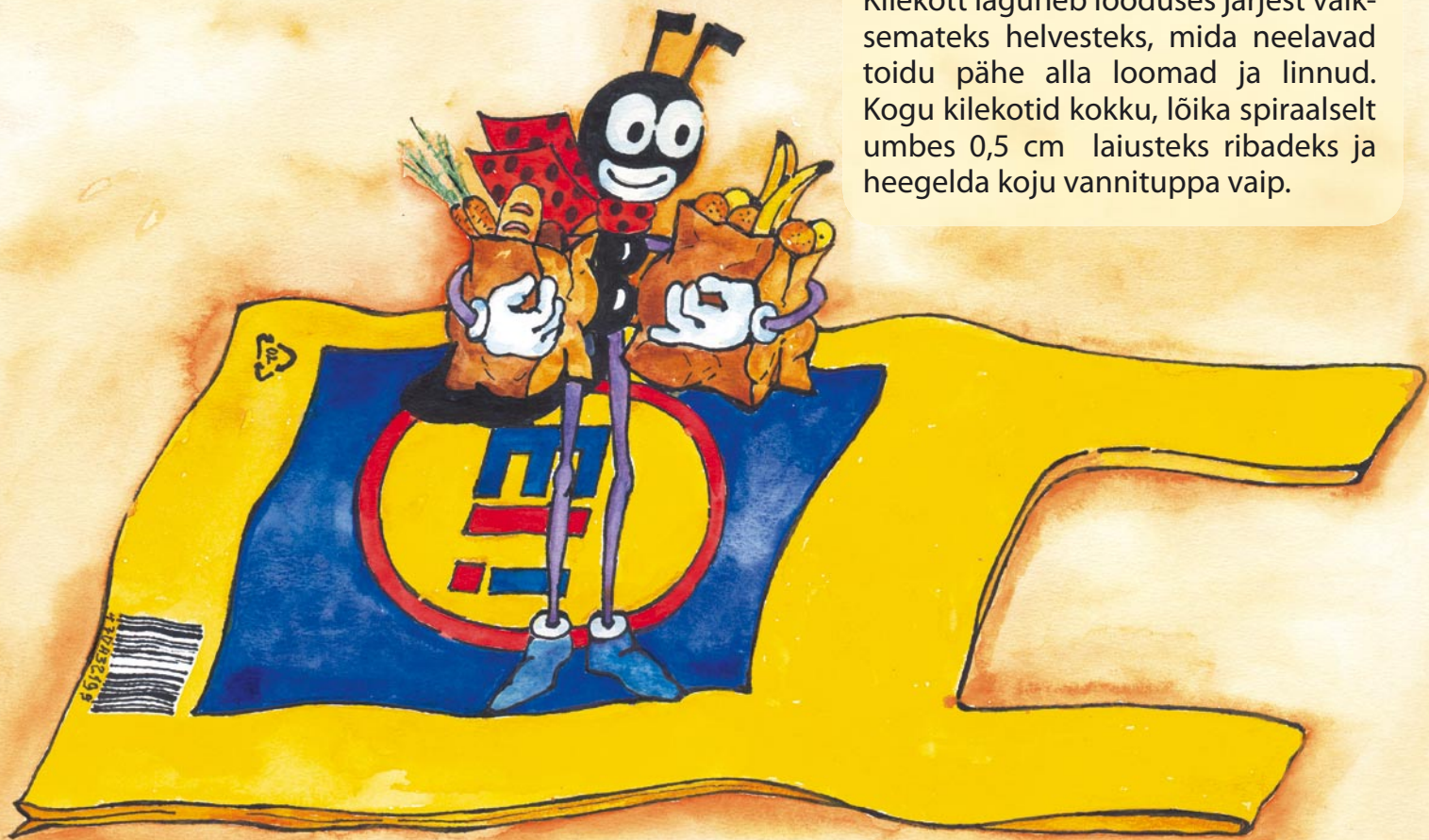
● VÄLDI ÜHEKORDSE KASUTUSEGA TOOTEID

Plastmassist toidunõud ei kõdune prügimäel, põledes aga eritavad väga mürgiseid ühendeid. Eelista sellisest materjalist tooteid, mis on looduslähedased või mida saab uuesti kasutusele võtta: riie või paber kile asemel, vill ja puuvill tehiskiu asemel jne. Klaaspudel ringleb 50-60, plastpudel 25-30 korda. Võttes korduvkasutusega riidest koti poodi kaasa, vabaned murest, mida teha nende kodus olevate kilekottidega, mille arv kasvab peale iga poeskäiku.

FERDA SOOVITAB:

KORRALDA KOOS SÕPRADEGA KOOLIS JÄÄTMENÄITUS!

Palu klassikaaslastel tuua nädala aja jooksul kodus tekkivad kuivad jäätmed kooli (toidupakendid pesta ja kuivatada). Toodud jäätmetest seadke üles näitus. Nüüd saate teada, kui palju tekib nädalas jäätmeid! Prügi saad sealsamas sortida: taaskasutatavad ja prügilasse viidavad jäätmed eraldi ning need omakorda võib jagada: prügi, mille teket saad vältida ning jäätmed, mis paratamatult tekkivad. Jäätmenäitusel saad sõpradega arutleda prügi vähendamise ja taaskasutusega seonduvaid küsimusi. Hinnake, kui suurt osa jäätmetest on kauba ostmisel võimalik vältida, näiteks pakendamata kaup, oma kott, uuesti täidetav pakend.

Looduses saab kilekotist Killerkott. Kilekott laguneb looduses järjest väiksemateks helvesteks, mida neelavad toidu pähe alla loomad ja linnud. Kogu kilekotid kokku, löika spiraalselt umbes 0,5 cm laiusteks ribadeks ja heegelda koju vannituppa vaip.

**TÄNA KALTSUKAS IGA ASI
1,6 EUR**

**● ENNE VANA RÕIVA ÄRAVISKAMIST
PROOVI SEDA "TUUNIDA"**

Ei maksa häbeneneda pestud ja parandatud esemete taaskasutust.

● ASJU JA RIIDEID, MIDA SA ENAM EI VAJA, VAJAB KEEGI TEINE

Kellegi vana võib teisele olla uus ja huvitav. Vahetuseks sobivad ka vanad ajakirjad, CD-d, raamatud, ära tüüdanud või väikeseks jäänud sporditarbed ja riided.

Endale kasutuid esemeid saab viia ka kasutatud asjade ostumüügikohta või teatada nendest ajalehes või internetis. Infot selle kohta, kuhu selliseid asju viia, jagavad ka kohalikud omavalitsused.

FERDA SOOVITAB:

KIRBUTURG

Korraldage klassis või koolis oma kirbuturg, kuhu kõik võivad tuua puhtaid, kasutuskõlblikke ja korralikke asju, mida endal enam vaja ei ole ning mida vanemad lubavad ära anda. Näiteks mõni arvutimäng, CD-plaat, raamat, lapsepõlve mänguasi, võtmehoidja, mängukaardid, spordivahendid jne. Koguge kõik asjad kokku ja avage kokkulepitud ajal kirbuturg. Kuigi Sina oled oled ühest CD-plaadist juba tüdinenud, võib keegi teine just seda omale soovida. Nii saate üksteisega vahetada asju, mis muidu oleksid jäänud kasutuna seisma või hoopis prügikasti lennanud. Vahest leiad mänguasjade hulgast kingituse oma nooremale õele-vennale.

● **SORDI KÕIK TEKKIVAD MAJAPIDAMISJÄÄTMED**

ja leia neile õige koht või võimalik edasine kasutusala.

● **OLE LEIDLIK!**

Ka paljud näiliselt ühekordseks tarbimiseks või pakendiks mõeldud asjad on uuesti kasutatavad. Näiteks saab tetrapakist edukalt teha topsikuid taimede istikute kasvatamiseks või metallist kilukarpe kasutada naelte hoidmiseks.

MAJAPIDAMISPRÜGIST SAAB VÄLJA SORTIDA:

- taaskasutatavat materjali (klaasi, paberit, plasti, metalli jms.)
- pakendeid (igat liiki pakendeid)
- orgaanilisi või põletamiskõlblikke jäätmeid
- ohtlikke jäätmeid

● **KÖÖGIJÄÄTMETEST JA AIAPRAHIST ON
VÕIMALIK VALMISTADA OMA AIAS KOMPOSTI**

Kaasaegsetes prügilates anaeroobses keskkonnas jätmed ei kõdune, vaid mädanevad, mille tulemusena tekkib plahvatusohtlik gaas – metaan.

KUI KAUA JÄÄTMED HINNANGULISELT PÜGILAS LAGUNEVAD:

Paber	2,5 kuud
Apelsinikoor	6 kuud
Kartongist piimapakk	5 aastat
Sigaretikoni	10-12 aastat
Plastikaatkott	100 aastat
Plastpudel	50-80 aastat
Ühekordne mähe	75 aastat
Konservikarp	100 aastat
Kilekott	100 aastat
Öllepurk	200-500 aastat
Isolatsioonimaterjal Styrofarm	ilmselt mitte kunagi

NO VAATA ISE!

Vihiku valmistas ette Keskkonnaameti keskkonnahariduse osakond.

Toimetas **Merle Kiviselg**

Pildid joonistas **Rein Kütt**

Trükise väljaandmist toetas **SA Keskkonnainvesteeringute Keskus**

2010

KESKKONNAAMET

Teeme koos
Löö kaasa

Jäätmetekke
vähendamise nädal
21.-29. novembrini

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS